

SPEELGOED VOOR HET ZIEKE KIND

Kinderen spelen van nature graag. Het is ontspannend en ze kunnen de 'echte' wereld even opzij schuiven. Soms maken omstandigheden het spelen echter lastig. Bijvoorbeeld wanneer het kind ziek is en thuis moet blijven of een lange behandeling in het ziekenhuis moet ondergaan. Het wegvallen van de vertrouwde omgeving, maar ook gevoelens van angst, pijn, verveling en eenzaamheid kunnen leiden tot grote gespannenheid. Als deze ervaringen niet goed worden opgevangen kan een kind in het ergste geval schade oplopen in de emotionele ontwikkeling. Spelen is een goed middel voor kinderen om tot rust te komen en te leren gevoelens te uiten.

In veel ziekenhuizen zijn pedagogisch medewerkers werkzaam, speciaal om kinderen op hun gemak te stellen en het normale speelpatroon zo goed mogelijk voort te zetten.

Ouders, broertjes, zusjes en vrienden kunnen heel goed helpen. Wanneer de lichamelijke zorg voor het kind noodgedwongen door anderen moet worden overgenomen, vormt spel echt een brug tussen het kind en zijn dierbaren. Samen het beste ervan maken, uitgaand van wat kan, schept in ieder geval een bijzondere band.

Vorbereiding

Het is belangrijk om een kind goed voor te bereiden op een ingrijpende behandeling of een ziekenhuisopname. Dit kun je doen door bijvoorbeeld samen verhaaltjes te lezen en prentenboeken te bekijken over de dokter of het ziekenhuis. Je kunt de behandeling of de situatie ook voorspelen met een echt dokterssetje, compleet met pleisters, gipsverband, spuugbakjes, bel en rubber hamer! Een voorbereidend bezoek aan het ziekenhuis en een gesprekje met een zuster of behandelend arts maakt het kind vertrouwd met de nieuwe omgeving. Overigens is het naspelen van behandelingen ook heel zinvol na de gebeurtenissen, wanneer het kind weer thuis is. Met vingerpopjes en poppenkastpoppen kunnen peuters, kleuters en jonge schoolkinderen over hun ervaringen praten. Zij laten de popjes zeggen wat zij voelen en wat zij zelf misschien niet zo gauw zouden zeggen.

Wachtkamers

Onderzoeken en voorbereidingen op een behandeling nemen soms uren in beslag. Je begeeft je dikwijls eindeloos van wachtkamer naar wachtkamer. Neem daarom voor in wachtkamers speelgoed mee om de tijd door te komen. Speelgoed dat gemakkelijk meegenomen kan worden in een tas of in de hand: de vertrouwde pop of knuffel, een tekenblok en één dikke stift met meerdere kleuren, een "grote" auto, een voorleesboek, een punnikset, een computerspelletje passend bij de leeftijd. Verder zijn reisspellen (bijvoorbeeld magnetische) handig, omdat ze klein zijn en je ze gemakkelijk meeneemt of kunt onderbreken zonder dat het spel door elkaar ligt in de volgende wachtkamer. Wat te denken van een cassettespeler en een koptelefoon met verhaaltje en liedjes.

In het bed

Na onderzoek kan blijken dat een kind opgenomen moet worden of thuis lange tijd in bed moet liggen. In bed is de speelvrijheid behoorlijk beperkt. Naast rusten, lezen, en televisie kijken is er echter meer te doen in een bed. Uit onderzoek is gebleken dat televisie kijken bij kinderen in het ziekenhuis niet op de eerste plaats komt. Als zij mogen kiezen wat zij het liefste willen doen gaat de voorkeur uit naar bezoek en creatieve of gezamenlijke activiteiten! Zieke kinderen missen dikwijls hun vriendjes en kunnen het groepsleven ontwend raken. Daarom zijn bezoeken belangrijk.

Tijdens zo'n bezoeker hoeft niet alleen gepraat te worden: een gezelschapsspel spelen, kaarten, kwartetten, dobbelen, een ballon over en weer gooien brengt ook leven in de brouwerij. Er bestaan spellen in alle denkbare thema's.

In bed kan best gefröbeld worden, zeker met een geschikt bedtafeltje, een paar kussens in de rug (eventueel een plastic zeiltje): denk maar aan de talloze hobby-kits om te stempelen, tekenen, vouwen, plakken of te knippen. De geknutselde werkstukken kunnen ter versiering rondom het bed opgehangen worden. De tijd vliegt ook voorbij met zelf kaarten en briefpapier maken en daarmee het 'thuisfront' of de klas schrijven wat je meemaakt. Je zou (samen) iedere dag een tekening kunnen maken over een ervaring van die dag, en deze naderhand bundelen tot een soort dagboekje. Foto's maken het dagboekje compleet en kunnen natuurlijk 'geknipt' worden door de zieke zelf!

Er zijn ook talloze spellen waarmee de zieke in zijn eentje kan spelen, bijvoorbeeld voor de jonge kinderen kubussen stapelen, bellen blazen, domino of lotto, en voor de oudere kinderen (3D)puzzels, een spel(leer)computer, (actie)poppen, muziek en verhaaltjes op cassettes beluisteren, een op afstand bestuurbare auto of memory. Bij speelgoed met veel losse onderdelen kun je overwegen het spel in een diep dienblad aan te bieden.

Op de pantoffels

De aandoening bepaalt natuurlijk wat een patiëntje kan. Als deze monter genoeg is om uit bed te komen kun je ook eens dingen doen die in bed niet, of moeilijk, gingen: boetseren, kliederen met vingerverf of gipsafgietsels maken. Spelen met water, zand en klei werkt ook kalmerend op kinderen. Laat het kind maar met de handen maken wat het met de ogen gezien heeft, en aan den lijve heeft ondervonden. Zo verwerkt het kind zijn ervaringen.

Speelgoed voor baby en dreumes

Versjesboek met wiegeliedjes, muziekdoosje, rammelaar, mobiel, kinderwagenhanger voor boven bedje, activity-center, baby-gym, babyfoon, badspeeltjes, pop, prentenboekje, voorleesboeken.

Speelgoed voor peuter en kleuter

Hamerbank, puzzeltjes, potloden, kleurplaten, bellenblazen, constructiespeelgoed, prentenboek, lotto, memory, pop met toebehoren, poppenkastpoppen, spel(leer)computer of een gezelschapsspel voor kleuters.

Speelgoed voor het schoolkind

Trein, radiografisch bestuurbaar speelgoed, constructie, knutsel- of experimenteerset, spel(leer)computer, (actie)pop, denkpuzzels, gezelschapsspel, taal- of woordspel, informatieve boeken/spellen.

Tips

- ❖ De Landelijke Vereniging Kind en Ziekenhuis vertegenwoordigt de belangen van het kind en de ouders bij een ziekenhuisopname. Stichting Kind en Ziekenhuis is gevestigd in Utrecht. Kind & Ziekenhuis heeft een helpdesk voor kinderen, jongeren, ouders, professionals en studenten. Informatie, vragen of advies? Stuur een mail aan info@kindenziekenhuis.nl of bel 085 020 12 65. Of kijk op www.kindenziekenhuis.nl.
- ❖ Als het kind een operatie moet ondergaan houdt dan dierbaar speelgoed of een boeiend boek bij de hand. Het komt voor dat patiënten voor de deuren van de operatiekamer in bed moeten wachten. Door dan iets leuks te doen gaat de tijd op een plezierige manier voorbij.
- ❖ De ziekenkamer vrolijk je op met een harlekijn, een mobiel (bijv. met een cadeautje voor elke dag), wenskaarten, posters of fotolijstjes voor op het nachtkastje. Thuis kan een vogelnestkastje of vetbal met nootjes bij het raam gehangen worden, zodat vanuit bed vogeltjes van dichtbij te zien zijn.